

**UCHWAŁA NR IV/30/15
RADY GMINY BRENNA**

z dnia 23 kwietnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brenna za lata
2013 - 2014**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.), art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) Rada Gminy Brenna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brenna za lata 2013-2014, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brenna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marcin Janasik

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska Gminy Brenna

Nr projektu: 15/POŚ/2015

Brenna, kwiecień 2015

Spis treści:

1. WSTĘP	3
1.1 Podstawa prawna opracowania.....	3
1.2 Przedmiot i zakres opracowania	3
2. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRENNA	3
2.1 Ochrona przyrody	4
2.1.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna...	4
2.1.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014.....	4
2.2 Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	8
2.2.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna...	8
2.2.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014.....	9
2.3 Ochrona gleb.....	11
2.3.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna.	11
2.3.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014.....	11
2.4 Ochrona wód.....	13
2.4.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna.	13
2.4.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014.....	13
2.5 Ochrona powietrza.....	15
2.5.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna.	15
2.5.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014.....	16
2.6 Ochrona przed odpadami	17
2.6.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna.	17
2.6.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014.....	17
2.7 Zadania inne.....	20
3. Realizacja zadań i inwestycji zdefiniowanych do realizacji w Programie Ochrony Środowiska gminy Brenna na lata 2013-2014	21
4. WNIOSKI Z OCENY REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRENNA.....	22

1. WSTĘP

1.1 Podstawa prawna opracowania

Niniejszy raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brenna został opracowany zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013.1232 j.t. z późn. zm.).

Raport został opracowany przez zespół autorski firmy GALEJA Technika i Technologia jako realizacja zapisów umowy nr 122/2015 z dnia 2 marca 2015 roku.

1.2 Przedmiot i zakres opracowania

Zgodnie z zapisami cytowanej ustawy organ wykonawczy realizacji Polityki Ekologicznej Państwa, w tym przypadku Gminy sporządza co 2 lata raporty z realizacji programu ochrony środowiska, a następnie przedstawia Radzie Gminy. Raport zawiera swoiste podsumowanie działań podjętych dla realizacji zadań i osiągnięcia celów nakreślonych w Programie Ochrony Środowiska.

2. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRENN

Ocenę realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska odniesiono do poszczególnych, nakreślonych w Programie, kierunków ochrony środowiska. Dla wyszczególnionych kierunków, na etapie tworzenia POŚ zdefiniowano szereg zadań. Raport ma na celu określenie stopnia realizacji owych zadań.

Poniżej przedstawiono syntetyczne oceny i informacje o realizacji zadań w rozbiciu na poszczególne obszary tematyczne zgodnie z zapisami w POŚ.

2.1 Ochrona przyrody

2.1.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna

Głównymi celami do realizacji w ramach tego obszaru określono:

- tworzenie nowych oraz utrzymanie istniejących obszarów i obiektów chronionych,
- wydanie opracowania dotyczącego monografii przyrodniczej Góry Bucze,
- zapewnienie warunków do ochrony zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i krajobrazowych, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i turystów,
- utrzymanie zieleni w gminie, modernizacja elementów małej architektury,
- utrzymanie ścieżek rowerowych,
- budowa ścieżki spacerowo-rowerowej w Brennej Centrum,
- budowa kładki dla pieszych na rzece Brennica,
- zagospodarowanie terenów w Górkach Małych przy Przedszkolu,
- utworzenie obserwatorium nietoperzy na Gimnazjum w Brennej.

2.1.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014

Gmina posiada ujęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego tereny przeznaczone tak do ochrony jak i do wykorzystania m.in. pod kątem turystyki. Akty prawne wyższego rzędu zobowiązują do ochrony obszarów, które jako ekosystemy zagrożone wyginięciem, a szczególnie wrażliwe na różne zakłócenia związane z działalnością człowieka – muszą być wpisane w plany przestrzennego zagospodarowania różnych szczebli i uwzględniać potrzeby lokalnych społeczności, turystyki, rolnictwa, leśnictwa i wykorzystania gospodarczego.

Główny nacisk dla ochrony przyrody położono na zachowanie i rozpowszechnianie dóbr przyrody w regionie Brennej.

Na terenie Gminy Brenna znajdują się 53 pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. W samej miejscowości Brenna zlokalizowanych jest 18 pomników. W 2011 utworzono mocą Uchwały nr XLII/373/10 Rady Gminy Brenna z dnia 28.10.2010r., Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 8/2011, poz.113 zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Bucze”. Głównym celem jego utworzenia jest zachowanie względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła tufowego, ekosystemów leśnych i łąkowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt.

Ponadto wydano opracowanie dotyczące monografii przyrodniczej „Góry Bucze”. Celem wydawnictwa jest wsparcie działań na rzecz edukacji ekologicznej społeczeństwa oraz propagowanie idei ochrony przyrody, w szczególności składników przyrody występujących na terenie Góry Bucze.

Pozyskano dotację ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na pielęgnację trzech drzew objętych ochroną prawną (w formie pomników przyrody):

- Dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.) o obwodzie pnia 320 m,
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.) o obwodzie pnia 390 m,
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.) o obwodzie pnia 430 m,

Rozpoczęto również procedurę powołania stanowiska dokumentacyjnego „Jaskinia Wiślańska”, w oparciu o wniosek Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Na terenie Gminy Brenna wyznaczone są dwie ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne:

- ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna na Górze Bucze – prowadzi przez ekosystemy Góry Bucze w Górkach Wielkich, charakterystyczne dla zachodniej części Pogórza Śląskiego. Długość ścieżki wynosi około 4 km. Czas przejścia to co najmniej 1 godzina 45 minut. Najlepszą porą do zapoznania się z różnorodnością przyrodniczą ścieżki jest wiosna, od marca do czerwca, kiedy kwitnie większość roślin,

- ścieżka przyrodniczo – leśna Brenna Bukowa - Karkoszczonka Trasa jest podzielona na IV odcinki. Na początku każdego etapu znajduje się tablica informacyjna. Długość trasy wynosi 3 km w jedną stronę.

Ponad to w 2013 roku rozpoczęto budowę ścieżki spacerowo-rowerowej w Brennej Centrum. W Centrum Brennej stworzono również trasę do Nordic Walking o długości 2 km, trasa wzbogacona jest o tablice informacyjne i kierunkowe, które przetłumaczono na język angielski i czeski.

W ramach uporządkowania ścieżek spacerowych na wałach wzdłuż Brennicy w Górkach Małych i Wielkich przeprowadzono prace kształtujące zieleni, wykaszano trawę oraz angażowano mieszkańców Gminy do wspólnego sprzątania wałów rzeki Brennica.

W ramach zezwoleń na usunięcie drzew praktykowano nasadzenie zastępcze.

W roku 2013 zakończono pierwszą część budowy kładki dla pieszych na rzece Brennica w Górkach Wielkich – Sojka, mianowicie wykonano przepust na cieku Młynówka.

Dzięki projektowi pt. „Ochrona nietoperzy w Gimnazjum w Brennej” ekspertyza chiropterologiczna wykazała, że poddasze budynku szkoły zamieszkują dwa gatunki nietoperzy podlegające ochronie ścisłej: *Podkowiec Mały* oraz *Nocek Duży*. W celu ochrony siedliska rozrodczego tych zwierząt na strychu Gimnazjum w Brennej powstało obserwatorium. W związku z powyższym projektem, Gmina w 2014 roku zleciła przeprowadzenie kampanii promocyjno – edukacyjnej.

We wrześniu 2013 roku zakończono „zagospodarowanie terenu w Górkach Małych przy przedszkolu poprzez budowę parkingu oraz placu zabaw” w tym: kanalizację deszczową odwadniającą teren z wód opadowych, parking z kostki brukowej, chodnik z kostki brukowej, nawierzchnie z mieszanek mineralno-bitumicznych, trawniki, plac zabaw ze sferami bezpiecznego upadku (pomost ruchomy, lokomotywa z wagonem, bujaki sprężynowe, karuzela, sklepik z tablicą, piaskownica, huśtawka, domek ze sklejki, równoważnia), zabudowanie elementów małej architektury (ławki parkowe, kosze na śmieci, stojaki na rowery), ogrodzenie.

Gmina Brenna przystąpiła do udziału w projekcie LIFE12 NAT/PL/00008 „Ochrona Zbiorowisk nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych” w ramach komponentu I LIFE+ Przyroda i różnorodność. Województwo Śląskie dla Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Głównym celem projektu jest zachowanie i kompleksowa ochrona cennych dla Unii Europejskiej siedlisk nieleśnych na obszarze Beskidu Żywieckiego i Beskidu Śląskiego.

W ramach rozpowszechniania informacji o przyrodniczych walorach Brennej, Gmina ufundowała nagrody – książki o tematyce przyrodniczej, dla zwycięzców konkursu plastycznego dotyczącego pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy. Organizatorem konkursu była Komisja Ochrony Przyrody PTTK Beskid Śląski. Głównym celem konkursu była popularyzacja odznaki Turysta Przyrodnik oraz poznawanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych przez uczestników w ich własnym otoczeniu.

Prowadzony jest konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Brenna w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego finansowanych z budżetu Gminy.

W Piwnicy Artystycznej Gminy Brenna organizowane są bezpłatne bajki dla dzieci, w tym także o tematyce ekologicznej. Odbyło się m.in. przedstawienie, w trakcie którego dzieci dowiedziały się, jak powinny zachowywać się w lesie.

Gmina Brenna również przeprowadziła, współorganizowała, wspierała, lub obejmowała patronatem konkursy, w tym konkursy dla uczniów, dotyczące szeroko pojętej ochrony środowiska.

2.2 Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

2.2.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna

Głównymi celami - zadaniami, które powinny zostać zrealizowane w celu ochrony zasobów leśnych są:

- prowadzenie przebudowy drzewostanów sztucznego pochodzenia, zwykle świerkowych, w kierunku osiągnięcia drzewostanów mieszanych i liściastych, które będą odpowiadały warunkom glebowo-siedliskowym,
- prowadzenie monitoringu występowania patogenów grzybowych i szkodników owadzych, sukcesywne prowadzenie cięć sanitarnych,
- pozostawianie siedlisk głębokich dolin, jarów, bardzo stromych stoków i porastających je drzewostanów do naturalnej śmierci i naturalnego odnowienia,
- zachowanie wielofunkcyjnego charakteru lasu poprzez utrzymanie wielofunkcyjnych i wielowiekowych drzewostanów o cechach lasu naturalnego,
- oznaczanie w planach urządzania lasu najcenniejszych fragmentów lasów o charakterze naturalnym i prowadzenie w odniesieniu do nich gospodarki leśnej jak przy drzewostanach zachowawczych,
- inwentaryzacja i monitoring stanowisk gatunków zagrożonych i kwalifikujących się do objęcia ochroną na czas określony oraz przeprowadzenie procedur prawnych w celu ustanowienia ich ochrony okresowej.

2.2.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014

Zadania przewidziane do realizacji w ramach ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów są z punktu widzenia Gminy zadaniami koordynowanymi. Głównym realizatorem zadań jest Nadleśnictwo Ustroń oraz właściciele lasów.

Zgodnie z zapisami dokumentu „ZASADY HODOWLI LASU obowiązujące w Państwowym Gospodarstwie Leśnym LASY PAŃSTWOWE” wydanym przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych” realizacji celów hodowli lasu służy racjonalne użytkowanie i bieżące odnawianie zasobów leśnych na zasadach reprodukcji rozszerzonej z zachowaniem naturalnej różnorodności biologicznej i bogactwa genetycznego lasu.

Głównym celem użytkowania lasu jest:

- a) gospodarcze wykorzystywanie zasobów leśnych i pozaprodukcyjnych świadczeń lasu - jako dobra publicznego i źródła środków na prowadzenie trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- b) kształtowanie najlepszych warunków dla odnowienia lasu i jego rozwoju zgodnie z celami: gospodarki leśnej, ochrony przyrody, ochrony i kształtowania środowiska.

Osiągnięcie celu, jakim jest zachowanie naturalnej różnorodności biologicznej lasów zapewnia naturalne odnowienie, które uznaje się za główną metodę reprodukcji w lasach położonych w rezerwatach, lasach naturalnych i zbliżonych do naturalnych oraz pozostałych lasach gospodarczych, użytkowanych rębniami złożonymi. Generalną zasadą jest wykorzystywanie nasion i materiału sadzeniowego pochodzącego z lokalnych, autochtonicznych lub rodzimych drzewostanów. W przypadku ich braku z drzewostanów znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie, rosnących w tym samym regionie pochodzenia. Dopuszcza się stosowanie nasion drzew gatunków lasotwórczych, domieszkowych i biocenotycznych oraz rodzimych drzew gatunków rzadkich (np. cis, limba, wiązy) zebranych w innych dostępnych drzewostanach - możliwie najlepszej jakości technicznej i hodowlanej.

W Nadleśnictwach funkcjonuje System Informatyczny Lasów Państwowych (SILP) służący do gromadzenia, przetwarzania i obiegu informacji. System zawiera i porządkuje zbieranie informacji o substancji leśnej na terenie wszystkich nadleśnictw w kraju.

Gmina prowadzi działania koordynujące i informacyjne w zakresie działań Nadleśnictwa Ustroń.

Dodatkowo, jako działania Nadleśnictwa Ustroń na terenie Gminy Brenna, prowadzone są działania m.in. w następujących tematach:

- zwiększanie różnorodności gatunkowej biocenoz oraz różnorodności ekosystemów kompleksów leśnych regionu,
- utrzymywanie zgodności składów gatunkowych drzewostanów z potencjalną roślinnością naturalną, to jest zgodności biocenozy z biotopem,
- monitorowanie krzewów i zielnych roślin reliktowych, endemitów, ginących i zagrożonych,
- uzupełnianie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych,
- prowadzenie prac związanych z zachowaniem i odtwarzaniem śródleśnych bagien, oczek wodnych, łąk oraz innych cennych biotopów,
- zakładanie, konserwacja i naprawa budek lęgowych dla ptaków i schronów dla nietoperzy, wykładanie karmy,
- grodzenie mrowisk,
- wzbogacanie bazy żerowej dla zwierzyny płowej powodującej szkody w roślinności drzewiastej,
- ciągła aktualizacja w opracowanych „Programach ochrony przyrody” dla nadleśnictw występowania gatunków rzadkich i zagrożonych, identyfikacja przyczyn zagrożenia rzadkich gatunków i eliminacja źródeł zagrożenia,
- stosowanie czynnych metod ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt, kontrola normowanego zbioru i skupu płodów runa leśnego na cele przemysłowe w postaci owoców i ziół, a zwłaszcza grzybów jadalnych.

Dodatkowo przy współpracy z Nadleśnictwem Ustroń na terenie Gminy Brenna wycięto posusz świerkowy z gminnego lasu oraz zlecono opracowania uproszczonego planu urządzania lasu dla lasów stanowiących własność Gminy.

2.3 Ochrona gleb

2.3.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna

Głównymi celami - zadaniami, które powinny zostać zrealizowane w celu ochrony gruntów są:

- zachowanie walorów krajobrazowych związanych z gospodarką rolną i pasterską poprzez ograniczanie zmian w użytkowaniu,
- ograniczanie zalesień hal, łąk i pastwisk poprzez propagowanie tradycyjnych wzorców kultury rolnej,
- zapobieganie sukcesji poprzez: koszenie łąk, usuwanie samosiewów drzew i krzewów, w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy,
- ochrona charakterystycznych biotopów hal i pastwisk, a szczególnie niedopuszczenie do sukcesji naturalnej.

2.3.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014

Zadania realizowane na bieżąco przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ŚODR) w Częstochowie, Śląską Izbę Rolniczą w Katowicach oraz ARiMR. Ośrodek doradztwa rolniczego prowadzi na bieżąco informowanie i doradztwo wśród rolników polegające na zalecaniu stosowania odpowiednich zabiegów.

Zadanie realizowane jest także w ramach uzgodnień przy wnioskach o usunięcie drzew. Pisemnie zwraca się uwagę mieszkańcom, którzy nie koszą łąk.

Gmina w 2013 i 2014 roku prenumerowała Śląskie Aktualności Rolnicze, ponad to udostępniano je nieodpłatnie rolnikom. Urząd Gminy udostępnia również miejsce dla doradcy Ośrodka Doradztwa Rolniczego, którego pomaga oraz informuje

rolników o istotnych wydarzeniach. Działania doradcy w głównej mierze ukierunkowane są na poprawę konkurencyjności polskiego sektora rolnego, poprawę warunków pracy i życia na polskiej wsi, podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszarów wiejskich

Gmina, jako część powiatu cieszyńskiego, objęta została „Programem Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej — Owca Plus na lata 2010 – 2014”. Nadrzędnym celem Programu pozostaje niezmiennie ochrona środowiska przyrodniczego oraz zachowanie bioróżnorodności wskazanych terenów w oparciu o gospodarkę pasterską. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez realizację celów pośrednich, takich jak: utrzymanie wypasu na kompleksach hal i murawach biorących udział w Programie w latach 2007 – 2009, przywrócenie ekstensywnego wypasu owiec na terenach położonych w wyższych partiach górskich Beskidów oraz owiec i kóz na murawach kserotermicznych Jury Krakowsko-Częstochowskiej, odbudowę bądź budowę i utrzymanie obiektów architektury pasterskiej związanych z tradycyjnym wypasem, czy też zachowanie bądź zwiększenie pogłowia owiec z uwzględnieniem ras lokalnych. Pozwoli to w konsekwencji na przywrócenie i utrzymanie przestrzeni otwartego krajobrazu, zachowanie i ochronę gatunków endemicznych roślin oraz powstrzymanie sukcesji wtórnej. Program realizowany jest przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Gmina prowadzi działania informacyjne a ponad to, przeznaczyła również środki na realizację odcinka TVP EKOSONDA, który dotyczył właśnie programu OWCA Plus.

Funkcjonujący w Gminie Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego definiuje podział gruntów pod konkretne możliwości wykorzystania. Przy jego tworzeniu brano pod uwagę zagadnienia zachowania walorów krajobrazowych oraz ochrony charakterystycznych biotopów hal i pastwisk.

Prowadzono akcję edukacyjną m.in. na temat szkodliwości wypalania traw.

2.4 Ochrona wód

2.4.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna

W celu uregulowania stanu w zakresie gospodarki wodno-ściekowej należy:

- dla powstających budynków lub rozwijanych osiedli należy zapewnić dostęp do wody pitnej i sieci kanalizacyjnej (w przypadku braku sieci kanalizacyjnej należy wprowadzić i egzekwować wymóg posiadania indywidualnych systemów ochrony środowiska w zakresie gospodarki ściekami),
- budynki pozostające w zasięgu sieci kanalizacyjnej podłączyć do niej,
- prowadzić kontrole w zakresie posiadania umów na odprowadzanie ścieków (zarówno dla mieszkańców przyłączonych do kanalizacji, jak i dla mieszkańców nie podłączonych do niej).

2.4.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014

W analizowanych latach (2013-2014), tak samo jak w okresie poprzednim, rozbudowywano gminną sieć wodociągową w ramach której, w okresie od marca do lipca 2014 r. wykonano sieć wodociągową o łącznej długości 655 mb w Górkach Wielkich w rejonie ulic Kamińskiego, Poprzecznej, Spółdzielczej i Wiosennej. Częstotliwość występowania awarii na sieci gminnej ocenia się jako niewysoką. Parametry jakościowe wody określa się jako dobre.

Wszystkie ścieki wpływające do kanalizacji sanitarnej znajdującej się w Gminie kierowane są do zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Skoczowie. Na terenie gminy Brenna kontynuowana była budowa sieci kanalizacyjnej. W 2014 roku w rejonie ul. Miodowej w Brennej wykonano 1307 mb kanalizacji grawitacyjnej oraz 128 mb przyłączy co pozwoliła na podłączenie do sieci kanalizacyjnej kolejnych 25 odbiorców. Budowana jest także kanalizacja w Górkach Wielkich (Zalesie, Nowy Świat, Czarny Las) i w Górkach Małych (Zamilerze). W ramach

I etapu prac w 2014 r. wybudowano sieć kanalizacyjną grawitacyjną o łącznej długości 8598,90 mb oraz 115 przyłączy o łącznej długości 535 mb. Na koniec 2014 r. długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosiła 119,94 km, a kanalizacji deszczowej 0,9 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączono 7676 osób z pośród 10796 mieszkańców gminy.

W okresie sprawozdawczym zaktualizowano „Program poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenach znajdujących się poza aglomeracją Skoczów. Budowa przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Brenna”. W ramach przygotowania i wdrażania programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, w maju 2014 r. zorganizowano spotkanie dla mieszkańców zainteresowanych budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, na których nie ma możliwości przyłączenia do istniejącego zbiorczego systemu kanalizacyjnego, a jego budowa jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona. W sierpniu 2014 roku zarządzeniem Wójta Gminy zostały przeprowadzone konsultacje projektu uchwały Rady Gminy Brenna w sprawie przyjęcia Regulaminu realizacji "Programu poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenach znajdujących się poza aglomeracją Skoczów. Budowa przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Brenna" na lata 2015-2017". W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi odnośnie regulaminu realizacji Projektu. Rada Gminy uchwaliła „Program poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenach znajdujących się poza aglomeracją Skoczów. Budowa przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Brenna”, a tym samym istnieje możliwość składania deklaracji o chęci przystąpienia do programu właścicieli nieruchomości, zlokalizowanych na terenach, na których nie ma możliwości przyłączenia do istniejącego zbiorczego systemu kanalizacyjnego, a jego budowa jest ekonomicznie nieuzasadniona (tereny poza wyznaczoną aglomeracją Skoczów). Finansowanie programu przewiduje się ze środków i na zasadach Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Dla utrzymania urządzeń melioracyjnych oraz zachowania właściwej gospodarki wodnej Gmina Brenna corocznie wspierała finansowo zadania realizowane przez

spółki wodne w zakresie konserwacji rowów melioracyjnych znajdujących się na terenie Gminy Brenna. jak również w zakresie konserwacji i wymiany uszkodzonych hydrantów przeciwpożarowych na terenie gminy.

Prowadzono kontrole w zakresie posiadania umów na odprowadzanie ścieków. Były to kontrole planowane jak i interwencyjne. Efektem kontroli każdorazowo jest protokół, wymagane jest od właściciela przedstawienie umowy i faktury dot. wywozu nieczystości z posesji.

Działania kontrolne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej prowadzone są także przez WIOŚ w Katowicach oraz pracowników Starostwa Powiatowego w Cieszynie. Dotyczą one podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wydawane są pozwolenia wodnoprawne z zakresu wprowadzania ścieków do wód i do ziemi oraz do urządzeń kanalizacyjnych - regulujące ilość i jakość odprowadzanych ścieków, nakładające obowiązek wykonywania analiz ścieków. Przedkładane wyniki są analizowane i weryfikowane.

2.5 Ochrona powietrza

2.5.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna

W celu poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego w Gminie Brenna należy przyjąć kilka celów – zadań do realizacji, dzięki którym jakość powietrza zostanie zwiększona. Do tych celów należą:

- nowo powstające budynki powinny korzystać z wysokosprawnych (niskoemisyjnych) źródeł ciepła,
- w starych budynkach istniejących zaleca się wymianę nisko sprawnych indywidualnych źródeł ciepła na nowe, spełniające współczesne normy, a także stosowanie mniej zanieczyszczających powietrze surowców energetycznych,
- rozwój edukacji ekologicznej – tu w odniesieniu do informowania o szkodliwości dla zdrowia ludzi i środowiska spalania odpadów (w tym plastików, gum, gazet, impregnowanego drewna itp.) w piecach domowych,

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- modernizacja dróg gminnych o złej nawierzchni.

2.5.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie Gminy jest związane głównie z niską emisją, emisją pochodzącą od ciągów komunikacyjnych, emisją napływową oraz w niewielkim stopniu z emisją przemysłową. Niska emisja może zostać ograniczona poprzez odpowiednią termomodernizację budynków i modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz korzystanie z ekologicznych i odnawialnych źródeł energii. Zanieczyszczenia pochodzące od ciągów komunikacyjnych są trudne do wyeliminowania, zwłaszcza wobec ciągłej rozbudowy szlaków komunikacyjnych i ciągłego przyrostu liczby pojazdów samochodowych. Jednak Gmina podjęła się modernizacji i remontów dróg, co bezpośrednio przekłada się na redukcję negatywnego wpływu na środowisko – skracając czas przejazdu oraz hałas.

Dodatkowo, przeprowadzono termomodernizację budynku Urzędu Gminy w Brennej oraz modernizację instalacji hydrantowej i instalacji centralnego ogrzewania w Zespole Szkół Publicznych w Górkach Wielkich.

Prowadzone działania w zakresie edukacji ekologicznej zmierzały głównie do wzrostu świadomości mieszkańców co do szkodliwości spalania odpadów w indywidualnych paleniskach domowych. Eliminacji tego zjawiska służy również objęcie mieszkańców gminy zorganizowanym odbiorem odpadów, zmniejszającym zjawisko niekontrolowanego spalania odpadów w paleniskach domowych oraz pozbywania się odpadów. Nie bez znaczenia jest przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjno – informacyjnej wśród społeczeństwa. W związku z tym przeprowadzono akcje informacyjne dot. utrzymania czystości w Gminie Brenna. Informowano również społeczeństwo o szkodliwości wypalania traw i spalania odpadów w piecach domowych.

2.6 Ochrona przed odpadami

2.6.1 Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Brenna

W zakresie ochrony przed odpadami należy przede wszystkim dążyć do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów. W tym celu przede wszystkim obowiązkiem Gminy jest:

- prowadzenie działań edukacyjnych poprzez promowanie selektywnej zbiórki odpadów w postaci konkursów organizowanych dla mieszkańców Gminy oraz akcje plenerowe, podczas których mieszkańcy będą mogli nauczyć się „właściwego sposobu postępowania z odpadami”,
- wdrożenie „w życie” programu usuwania azbestu i dofinansowanie mieszkańcom kosztów utylizacji zebranych już odpadów zawierających azbest,
- wdrożenie kolejnych systemów zbierania selektywnego odpadów (np. zużytych baterii, żarówek, świetlówek, olejów przepracowanych itp.).

2.6.2 Realizacja założonych celów w latach 2013-2014

W latach 2013-2014 wdrożono nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy opracowany w oparciu o zasady określone w nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 1399 ze zm.). Zasady gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie regulują uchwały Rady Gminy: w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy (uchwała nr XX/221/12); w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (uchwała nr XX/225/12) oraz w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (uchwała nr XX/226/12). Uchwałą Rady

Gminy nr XXIII/253/13 określono rodzaje dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Także Rada Gminy określa uchwałą wzory deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości.

W okresie objętym raportem zebrano następujące ilości odpadów komunalnych:

Odebrane odpady komunalne	2013	2014
Zmieszane	1909,8	1390,16
Selektywnie zebrane	360,6	817,4
W tym:		
papier i tektura	32,9	94,3
tworzywa sztuczne	87,7	274
metale	8,7	19,1
szkła	231,3	430

Na stan środowiska w Gminie korzystnie wpływa rozszerzenie zasięgu selektywnej zbiórki odpadów wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych. Kontynuowana jest także zbiórka w wydzielonych punktach przeterminowanych leków oraz baterii i akumulatorów małogabarytowych. Przeprowadzono zbiórkę odpadów wielkogabarytowych.

Brenna to Gmina turystyczna, dlatego też podejmuje działania, których celem jest przeciwdziałanie powstawaniu dzikich wysypisk śmieci. W wyniku obserwacji odnotowano miejsca, w których najczęściej dochodziło do takich występów. Dla przeciwdziałania powstawaniu dzikich wysypisk śmieci w 2013 roku Gmina Brenna zakupiła *fotopułapkę*. Działanie polega na zainstalowaniu fotourządzenia, które uruchamiane jest przez czujnik ruchu. Fotopułapka wykorzystując podczerwień skuteczna jest także w nocy. Na chwilę obecną można powiedzieć, że dzięki takim akcjom zmienia się przede wszystkim świadomość ludzi, a co za tym idzie, zmieniać się będą ich nawyki. Okresowo usuwano także śmieci z miejsc ich nielegalnego wysypywania.

W ramach „Dnia Ziemi” gimnazjaliści z Górek i z Brennej brali udział w akcji wiosennego sprzątania terenów zielonych.

W ramach realizacji zadania kontynuowano szeroką akcję informacyjno-edukacyjną. Akcje dotyczyły m.in. zagadnień szkodliwości azbestu i odpadów azbestowych, szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych, wypalania traw itd.

Systematycznie realizowano Program usuwania azbestu i wyrobów azbestowych.

Podsumowanie realizacji Programu w latach 2013-2014 ujęto w tabeli poniżej:

Rok	Ilość zutilizowanych materiałów azbestowych [m ²]	Koszty utylizacji poniesione przez gminę w ramach dofinansowania [zł]
2013	1331	12.642,02
2014	962,5	8.766,64

Prowadzone działania przyczyniają się bezpośrednio do zmniejszenia ilości odpadów:

- spalanych w paleniskach domowych,
- kierowanych bezpośrednio na składowiska poprzez poddawanie ich w pierwszej kolejności procesom odzysku.

Działania Gminy w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz selektywnej zbiórce powstających odpadów zostały docenione. W 2013 roku Gmina Brenna jako jedna z 21 gmin w Polsce została nagrodzona statuetką „Gminny Lider recyklingu”.

2.7 Zadania inne.

Gmina w realizacji Programu Ochrony Środowiska przeprowadziła i wspierała wiele akcji edukacyjnych:

- akcje dotyczące świadomego nabywania zwierząt i zapobiegania ich bezdomności,
- opracowano Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami na terenie gminy Brenna,
- publikowano informacje dotyczące szkodliwości wypalania traw,
- udostępniono ulotki dotyczące czystości powietrza,
- przeprowadzono akcje dot. energooszczędności.

3. Realizacja zadań i inwestycji zdefiniowanych do realizacji w Programie Ochrony Środowiska gminy Brenna na lata 2013-2014

lp.	nazwa zadania	Etap realizacji	uczestnicy zadania	Poniesione środki [zł]
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
-1-	Budowa ścieżki spacerowo – rowerowej w Brennej Centrum	Rozpoczęto roboty	Gmina	3.495,00
-2-	Budowa kładki dla pieszych na rzece Brennica w Górkach Wielkich Sojka	Zrealizowano częściowo	Gmina	86.558,67
-3-	Ochrona nietoperzy w Gimnazjum w Brennej	Zrealizowano	Gmina	303.244,00
-4-	Zagospodarowanie terenów w Górkach Małych przy przedszkolu	Zrealizowano	Gmina	410.001,53
-5-	Instalacja solarna w budynku przedszkola w Brennej	Zrealizowano	Gmina	47.269,71
-6-	Budowa wodociągu wraz z przyłączami domowymi w Górkach Wielkich – etap II	Zrealizowano	Gmina	3.743.972,99
-7-	Rozbudowa wodociągu ul. Kamińskiego. Poprzeczna, Spółdzielcza i Wiosenna	Zrealizowano	Gmina	144.090,34
-8-	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami domowymi w Górkach Wielkich (Zalesie, Nowy Świat, Czarny Las) i Górkach Małych (Zamilerze)	Zrealizowano	Gmina	3.057.368,65
-9-	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z siecią przyłączy domowych ul. Miodowa w Brennej	Zrealizowano	Gmina	395.202,69
-10-	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Brennej	Zrealizowano	Gmina	809.044,54
-11-	Modernizacja instalacji hydrantowej i instalacji centralnego ogrzewania w Zespole Szkół Publicznych w Górkach Wielkich	Zrealizowano	Gmina	162.740,17

4. WNIOSKI Z OCENY REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRENNA

1. Bieżący okres sprawozdawczy jest pierwszym okresem w którym (od 1 lipca 2013 r.) obowiązuje nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. Polega on na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Brenna na zasadach określonych w znowelizowanej ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 1399 ze zm.). System opiera się przede wszystkim na zasadach określonych w uchwałach Rady Gminy Brenna, w szczególności dotyczących Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brenna oraz szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych. Wdrożenie programu przynosi zakładane efekty w postaci ograniczenia ilości wytwarzania odpadów, a szczególnie odpadów niesegregowanych. W roku 2014 w porównaniu do roku 2013 ilość odpadów niesegregowanych w stosunku do całkowitej masy zebranych odpadów zmniejszyła się z 45% do 33%. Kontynuowane jest wsparcie mieszkańców w działaniach na rzecz usuwania wyrobów zawierających azbest. Program ten przynosząc wymierne efekty będzie kontynuowany w przyszłości.
2. Gospodarka wodno-ściekowa pozostawała priorytetem Gminy Brenna w zakresie ochrony środowiska i w związku z tym realizacja zadań związanych z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniu ścieków była znacząca w analizowanym okresie. Z uwagi na wysokie koszty budowy sieci wodno-kanalizacyjnych postęp prac w tej dziedzinie jest ściśle uzależniony od możliwości pozyskania środków zewnętrznych. Na koniec 2014 roku ponad 70% mieszkańców gminy z terenów tzw. aglomeracji było podłączonych do kanalizacji sanitarnej. W aktualizacji „Programu poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenach znajdujących się poza aglomeracją

Skoczów. Budowa przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Brenna” zmieniono zasadę realizacji Programu: z wyłonienia jednej firmy przez Gminę na potrzeby dostawy i budowy PBOŚ na rzecz indywidualnych realizacji przez mieszkańców pod nadzorem Gminy. Dodatkowym powodem aktualizacji dokumentu jest również prowadzona w 2014 r. weryfikacja aglomeracji zgodnie z nowelizacją Prawa wodnego. Dotychczasowy obszar i granice aglomeracji zostaną dostosowane do wymogów wynikających z zasadności budowania zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej na obszarach o wystarczającej koncentracji zabudowy.

3. Ochrona przyrody była i jest ukierunkowana na objęciu ochroną obiektów i terenów o wysokich walorach przyrodniczych, a także na tworzeniu możliwości właściwego korzystania z zasobów przyrody przez mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę Brenna.
4. W zakresie ochrony powietrza działania koncentrują się na remontach dróg, prowadzeniu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz propagowaniu rozwiązań dążących do ograniczania niskiej emisji.
5. Ważnym elementem warunkującym poprawę stanu środowiska jest realizacja zadań z zakresu podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa. Prowadzona jest szeroka akcja informacyjna, w tym na stronie internetowej Gminy, w zakresie prowadzonych i planowanych działań w zakresie ochrony środowiska. Na bieżąco informuje się mieszkańców o warunkach aerosanitarnych, prognozowanych dużych opadach, o możliwości wystąpienia wezbrania wód itp. Na realizację działań na realizację zadań publicznych Gminy Brenna w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego finansowanych z budżetu Gminy ogłaszany jest coroczny konkurs.